

Seras Richardas Bransonas: lyd eriai, eikime kartu

DR. VLADAS LAŠAS

“Jei vyriausybės negali / nesusitaria, kaip išsaugoti planetą, tai turės padaryti verslas”, – tikina charizmatiškasis milijardierius, “Virgin” kompanijų grupės galva Richardas Bransonas.

Taip pavadintu straipsniu, išspausdintu dienraštyje “International Herald Tribune” Richardas Bransonas kreipiasi į pasaulio šalių vyriausybių vadovus ir lyderius, sunkiai gebančius susitarti dėl visiems mums svarbių pasaulio ateities strategijų. Todėl buvo nepaprastai įdomu R.Bransono kvietimu tą rytą pusryčiauti kartu su juo Kopenhagoje ir praleisti daugiau kaip dvi valandas diskutuojant šia tema kartu su keletu bendraminčių.

Diskusiją, susitikimą ir keletą renginių Kopenhagoje organizavo R.Bransono iniciatyva įkurta ne pelno siekianti organizacija “Carbon War Room” (CWR). Tik su jam būdingu entuziazmu, ryžtingumu ir ambicingumu R.Bransonas apibūdina šią organizaciją kaip pasaulinę koordinacinę ir informacinę būstinę, kurios misija – skatinti esminius pokyčius, kaip galint greičiau panaikinant mūsų pasaulio priklausomybę nuo iškastinio, anglimis pagrįsto kuro. Ir tam panaudoti visus įmanomus verslumo, inovacijų ir rinkos privalumus. Iš esmės tai ne tik kova su CO2 išmetimu ir pasauliniu atšilimu, bet ir daugelio šiuolaikinio pasaulio problemų sprendimas.

R.Bransono sugalvotas organizacijos pavadinimas siejasi su Antrojo pasaulinio karo metais Didžiosios Britanijos premjero Winstono Churchillo įkurtu “War Room”, skirtu visiems karo veiksams koordinuoti. Jis atspindi bekompromisę poziciją: “Taip, tai karas dėl geresnės pasaulio ateities”. Todėl ir veiklos kryptys vaizdžiai apibrėžtos kaip “karo veiksmų teatrai” ir “mūšiai”: visapusiškas efektyvumo didinimas generuojant ir panaudojant energiją pagrindinėse septyniose srityse – energetikos, transporto, pramonės, miestų, žemės panaudojimo, besivystančių rinkų ir CO2 emisijos.

Dirbti CWR organizacijoje pakviesti pasaulinio lygio ekspertai ir lyderiai: valdybos pirmininkas – Jose Maria Figueresas, 1994–1998 m. Kosta Rikos prezidentas, modernizavęs ir pertvarkęs šalį, išplėtojęs turizmą, atvėręs kelią aukštųjų technologijų – “Intel” ir kitų kompanijų in-

V.Lašas: “Sėdėdamas šalia R.Bransono puikiai supranti, kad visai nesvarbu, ar esi didelis, ar mažas: svarbu, ką turi pasakyti, ką gali padaryti bendram labui, kiek turi ryžto veikti”

vesticijoms, pirmasis Pasaulio ekonomikos forumo (Davoso konferencijos) vykdomasis direktorius, dabar vadovaujantis CONCORDIA21 fondui. CWR vykdomasis direktorius – Jiharas Shah, saulės energetikos kompanijos “Sun-Edison” įkūrėjas, organizacijos “Carbon War Room” valdybos pirmininkas.

Pusryčiai neprailgo. Draugiškai, labai ramiai ir su nepakartojama charizma bendraudamas R.Bransonas dar kartą visiems pristatė savo CWR viziją ir perdavė diskusijos vadovo pareigą J.M.Figueresui. Jis dar kartą pabrėžė, kad jau dabar sukurtos technologijos ir resursai leidžia pasiekti aplinką tausojančių ir ilgalaikę perspektyvoje verslui patrauklių rezultatų.

Įdomu buvo matyti, kad įvairių sričių atstovai labai da-

buvo matyti, kad įvairių sričių atstovai labai da-

lykiškai ir kartu panašiai mato aišką perspektyvą ir daug verslo galimybių. Juk laikai pasikeitė – kažkada tik entuziastų žaliųjų judėjimo akcentuojami dalykai dabar tapo didžiausia šių laikų verslo plėtros galimybe, jau puikiai pastebėta Silicio slėnio investuotojų.

Keičiasi žaidimo taisyklės

R.Bransonas nusiteikęs optimistiškai: “Jei vyriausybės negali / nesusitaria, kaip išsaugoti planetą, tai turės padaryti verslas”. Būtų galima netikėti, jei tai sakytų ne R.Bransonas ir mes nežinotume, ką jis yra pasiekęs iki šiol: jis pats tuo tiki, ne tik užkrečia kitus – mąstančius ir veikiančius, didelius bei mažus, bet ir paskatina veikti.

Kaip tai atrodo iš mūsų – Lietuvos, Baltijos šalių perspektyvos? Pirmiausia mažoms šalims tai labai geros žinios. Keičiantis technologijų kartoms, iš esmės keičiasi ir žaidimo taisyklės. Todėl tuo metu, vadovaujantis tinkama strategija, galima padaryti “tigro šuolį” ir pasivyti tuos, kurie, atrodo, dabar yra pažengę daug toliau. Nes dabar vis daugiau gali pasiekti nedidelės šalys, miestai,

trisešimtmečiams: juk prieš dvidešimt metų valstybę nuoširdžiai, bet savamokliškai “padaryk tai pats” principais kūrėme mes – dabartiniai penkiasdešimtmečiai. Teisingai sako Edwardas Lucas naujausiam “The Economist” žurnale: “Europai labiau nei visada reikia dinamizmo, naujovių ir lankstumo”. Gal mes galime tai pasiūlyti?!

Velniop viską! Imk ir daryk!

Ar mus galėtų suvienyti toks “karas” dėl aplinkos išsaugojimo? Juk tai pavojus mūsų vaikų ateičiai. Ir mes turime ką pasiūlyti pasauliui – esame patyrę partizaninio pasipriešinimo specialistai. Tokio “partizaninio” judėjimo rezultatas ir pavyzdys daugeliui galėtų būti tūkstantis Lietuvos ūkininkų, nedidelių bendruomenių, gyvenviečių, savo ūkiuose iš atliekų moderniose mažose elektrinėse gaminančių elektrą ir šilumą sau bei aplinkiniams, daugiabučių namų bendrijos, ant stogų statančios ypač tyliai mažas vėjo jėgaines...

O uždarama Ignalinos atominė elektrinė, pasenę elektros tinklai yra tarsi svarus lapas esminiam elektros tinklų modernizavimui – ar tai ne mūsų šiandienos galimybė sukurti mažu mastu tai, ko dar neturi pasaulis? Dabar “Protingas tinklas” (Smart Grid) yra daugelio vizionieriškų naujų technologijų bendrovių dėmesio centre. Mes turime

du kelius – galime dejuoti ir sakyti, kad tai neįmanoma, o po penkerių metų mokytis žiūrėdami, kaip tai išsprendė kiti, bet galime elgtis, kaip pataria R.Bransonas, kuris imasi atsakomybės ir sako: “Velniop viską! Imk ir daryk!” Juk tada mumis seks ir iš mūsų mokysis kiti! Ar tai nėra įkvepianti idėja mūsų jaunimui? Kiek jo sulaukume grįžtančio į Lietuvą, jei susitartume ir čia kurtume dalykus, svarbius pasauliui?

Ir pabaigoje – šilti kalėdiniai linkėjimai Lietuvos studentams, po beveik trijų valandų diskusijų išsiskiriant užrašyti ant naujausios sero R.Bransono knygos “Business Stripped Bare”: “Best of Luck to You all. Richard Branson”.

“Carbon War Room” vadovai R.Bransonas ir J.M.Figueresas su susižavėjimu priėmė dovaną – naują Mariaus Jovaišos fotoalbumą “Dangiškas Belizas” (“Heavenly Belize”): juk tai viena tų nuostabių pasaulio vietų, kurių išlikimas priklauso nuo mūsų veiksmų. ■

Tada mes parodėme pasauliui, kaip taikiai įmanoma išmontuoti geležinę uždangą. Pagalvokime – ko reikia pasauliui dabar? Juk ir dabar mes galime būti su “Sąjūdžiu 2.0” priešakyje – jei tai suprasime ir veiksime: juk to, ko reikia mums visiems, reikia ir visam pasauliui, ir mes galime padėti tai pasiekti. Tai iššūkis dabartiniams dvidešimtmečiams

Verslas jau perima iniciatyvą

INTERNATIONAL
Herald Tribune
PUBLISHED IN NEW YORK, LONDON, SYDNEY AND TOKYO

Richardo Bransono citatos

Ši Kopenhagos siunčiami signalai išskū: kone visų šalių vyriausybės atstovaujantys mokslininkai tvirtina, kad pavojingų klimato kaitos padarinių išvengsime tik organizuotai ir laipsniškai atsakydami iškastinio kuro. Šiuolaikinei alternatyviosios energijos pramonei gausiai atstovaujantys dalyviai teigia, kad pasitelkę jų siūlomą technologijas ir efektyviai naudodami energiją jau dabar galime sukurti naują, nuo iškastinio kuro nepriklausomą pasaulį.

***

Tiems, kurie nenorėtų nieko keisti, šis naujoviškas požiūris pasirodys pernelyg ambicingas, tačiau reikia prisiminti, kas buvo prieš dvidešimt metų. Drastiško naftos kainų šuolio akivaizdoje Saudo Arabijos naftos pramonės ministras šeichas Yamani įspėjo savo kolegas OPEC šalių ministrus: “Jeigu mes priversime Vakarų šalis investuoti į alternatyviosios energijos šaltinių paieškas, jos taip ir padarys. Ir neužtruks ilgiau nei 7–10 metų”.

Taip buvo mąstoma remiantis prieš trisešimt metų turėtomis technologijomis. 2008-aisiais Kinija jau tapo didžiausia saulės energijos technologijų gamintoja, o alternatyviosios energijos pramonė pritraukė 150 mlrd. JAV dol. vertės naujų investicijų. Tereikia 15 proc. metinio prieaugio – ir alternatyviosios technologijos per artimiausius du dešimtmečius įsitvirtins negrįžtamai, o naftos, anglies ir dujų dominavimas energetikos pramonėje baigsis.

***

Verslas jau perima iniciatyvą, vyriausybės tereikia neatsilikti nuo plintančių naujovių. Į švarią energiją investuojami milijardai. Veiklos imasi ir miestų bendruomenės – iškastinio kuro mažinimo iniciatyva plinta po visą pasaulį.

***

Mes galime ir privalome nugalėti priešą. Mes turime technologijų, pasiryžusių žmonių ir žinome būdų, kaip tą padaryti. Tereikia mažiau pareiškimų ir daugiau tikros lyderystės bei veiksmo. ●

Šaltinis: “International Herald Tribune”, išvertė Vitalija Liutvinskienė